

Araştırma Makalesi / Research Article

AHMET TANER KIŞLALI'NIN KÜLTÜR BAKANLIĞI*

Çiğdem BUDAK**

Alev GÖZCÜ***

Öz

Türkiye Cumhuriyeti'nin yakın dönem tarihinde faili meçhul cinayetler sonucunda hayatını kaybeden düşün insanlarının sayısı azımsanmayacak ölçüdedir. Akademisyen Ahmet Taner Kışlalı'nın da faili meçhul bir cinayetle hayata veda etmesi Türkiye'de şok edici bir etki yaratmıştır. Ahmet Taner Kışlalı, çalışmalarıyla başarılı bir akademisyen ve düşün insanıydı. Kışlalı, ayrıca bir dönem Türkiye'de Kültür Bakanı olarak da görev yapmış ve bu süreçte son derece önemli işlere imza atmış bir siyasetçi olmayı da başarmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Hükümetlerinde Kültür Bakanlığı her zaman ayrı bir bakanlık olarak yer almamış zaman zaman Milli Eğitim ve Turizm Bakanlığıyla birlikte de faaliyet göstermiştir. Ahmet Taner Kışlalı, Kültür Bakanlığı'nun müstakil olarak faaliyet gösterdiği dönemde bakanlık yapmıştır. Kültür Bakanlığı bu süreçte ilk defa diğer bakanlıklardan bağımsız bir kültür siyaseti belirlemiş ve bu doğrultuda kapsamlı faaliyetlere imza atmıştır. Bu makalede Ahmet Taner Kışlalı'nın bakanlığı döneminde Türkiye'de Kültür Bakanlığı'nun çalışmaları üzerinde durulacaktır.

Anahtar Sözcükler: Ahmet Taner Kışlalı, Kültür Bakanlığı, Kültür Siyaseti.

* Bu makalede Etik Kurul Onayı gerektiren bir çalışma bulunmamaktadır.

There is no study that would require the approval of the Ethical Committee in this article.

** Öğr. Gör., Çiğdem Budak, Adnan Menderes Üni., Atatürk İlk. ve İnk. Tarihi Bölümü, (cigdem.budak@adu.edu.tr), (Orcid: 0000-0003-4833-6542).

*** Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, (alev.gözcü@deu.edu.tr), (Orcid: 0000-0003-1537-6281).

THE CULTURE MINISTRY OF AHMET TANER KIŞLALI

Abstract

In the contemporary history of Turkish Republic, there is a considerable number of intellectuals who lost their lives as a consequence of unidentified murder cases. The death of Ahmet Taner Kışlalı, an academic, as one of the victims of these unidentified murder cases created a shocking effect over Turkey. Ahmet Taner Kışlalı was a pronounced academic with his studies and an intellectual. Moreover, Kışlalı held office as the minister of culture in Turkey and during his term, he managed to become a politician who carried out significant achievements. The Ministry of Culture didn't always stand as a separate body within the governments of Turkish Republic and carried out its function as a part of the Ministry of Education and the Ministry of Tourism from time to time. Ahmet Taner Kışlalı served his term as the minister when the Ministry of Culture operated as a separate body. During this period, the Ministry of Culture identified a cultural policy independent from the other ministries and within this perspective achieved well-rounded missions. This article will be focusing on the operations of the Ministry of Culture in Turkey throughout the office term of Ahmet Taner Kışlalı.

Keywords: Ahmet Taner Kışlalı, The Ministry of Culture, Cultural Policy.

Giriş

Ahmet Taner Kışlalı, 1939 yılında Zile'de dünyaya gelmiştir. Kabataş Lisesi'nden sonra Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesini bitiren Kışlalı, Paris Üniversitesi'nde Anayasa Hukuku ve Siyaset Bilimi dalında doktora yapmıştır¹. 1972 yılında doçent olan Ahmet Taner Kışlalı, Hacettepe Üniversitesi ve Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde öğretim üyeliği yapmıştır². 1977 yılında Cumhuriyet Halk Partisi'nden milletvekili seçilen Kışlalı 1978 yılında Bülent Ecevit'in başbakan olduğu 42. Cumhuriyet Hükümeti'nde Kültür Bakanı olarak görev yapmıştır. 12 Eylül sonrasında üniversiteye dönen Ahmet Taner Kışlalı, 1988 yılında profesör olmuştur. Kışlalı akademisyenliğin yanı sıra Nokta Dergisi ve Cumhuriyet gazetesinde köşe yazarlığı³ ve Yeni Gün Gazetesi Yazı İşleri Müdürlüğü yapmıştır. Düşünceleri ve eserleriyle ve özellikle Kemalizm'e getirdiği çağdaş yorumlarla bilinen Ahmet Taner Kışlalı, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, Atatürkçü Düşünce Derneği gibi derneklerin Anadolu'daki toplantılarına konuşmacı olarak katılmış ve Atatürkçü Düşünce Derneği genel başkan yardımcılığı görevinde bulunmuştur⁴. Ahmet Taner Kışlalı 21.10.1999 yılında uğradığı bombalı suikast sonrasında yaşamını yitirmiş; suikastı gerçekleştirenler hala yakalanamamıştır. Kışlalı evli ve 3 çocuk sahibiydi⁵.

1 Ahmet Taner Kışlalı, *Siyasal Sistemler –Siyasal Çatışma ve Uzlaşma*, İmge Kitabevi, Ankara, 2006.

2 *Cumhuriyet*, 06.01.1978.

3 Kışlalı, a.g.e.

4 <https://www.ahmettanerkislali.com/> E.T. 27.02.2021.

5 *TBMM Albümü 1920-2010 2. Cilt*, TBMM Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü Bakanlıklar, Ankara, s.1060.

Kışlalı, ölümünden sonra 1999'da Sertel Gazetecilik Vakfı Yılın Gazetecisi - Sertel Demokrasi Ödülü'ne layık görülmüştür. Kışlalı'nın ödülü Vakıf Başkanı Yıldız Sertel tarafından kuzeni Hincal Uluç'a takdim edilmiştir⁶.

“ Ahmet Taner Kışlalı gerçekten çok iyi, anlayışlı, özgürlükçü, sanatın ve bilimin her alanıyla ilgili bir kişiydi.”

Kışlalı'nın yayınlanmış pek çok eseri bulunmaktadır. Bunlardan *Forces Politiques Dans La Turquie Moderne (Modern Türkiye'de Siyasi Güçler)* isimli eseri Paris Hukuk Fakültesi'nde yaptığı doktora tezidir ve Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde 1968'de yayınlanmıştır. 1960'lı ve 1970'li yılların gerek dünyada gerekse Türkiye'de öğrenci ayaklanmaları açısından bir dönüm noktası olması nedeniyle kaleme aldığı ve bütün dünyadaki öğrenci ayaklanmalarının sentezini ve teorisini yaptığı diğer bir akademik çalışması da *Öğrenci Ayaklanmaları* isimli kitabıdır. Kışlalı'nın akademik yayınları arasında *Siyaset Bilimi ve Siyasal Sistemler Siyasal Çatışma ve Uzlaşma* isimli iki kitabı daha mevcuttur. Bunlardan *Siyaset Bilimi* isimli kitabında siyaset biliminin ne olduğu ve nasıl doğduğu, siyasal yaşamın etkenleri ve boyutları irdelenmiş olup bu kitabın bir uzantısı niteliğinde de siyasal çatışma ve uzlaşma sürecini incelediği *Siyasal Sistemler Siyasal Çatışma ve Uzlaşma* isimli kitabı bulunmaktadır. Bunların yanı sıra *Atatürk'e Saldırmanın Dayanılmaz Hafifliği, Kemalizm, Laiklik ve Demokrasi, Seçimsiz Demokrasi, Bir Türkün Ölümü ve Ben Demokrat Değişim* isimli kitapları bulunmaktadır ki bu eserleri Cumhuriyet gazetesindeki yazılarının bilimsel bir yaklaşımla derlenmesi sonucu oluşturulmuştur.

Ahmet Taner Kışlalı, 1978 yılında Bülent Ecevit'in başbakanlık yaptığı 42. Hükümet döneminde 5 Ocak 1978 - 12 Kasım 1979 tarihleri arasında Kültür Bakanı olarak görev yapmıştır. Ancak Türkiye Cumhuriyeti hükümetlerinin tarihsel gelişimine bakıldığında Kültür Bakanlığının her zaman ayrı bir bakanlık olarak yer almadığı görülmektedir. Bazen hükümetlerin programlarında kültür sorunlarına ilişkin ifadeler yer verilmekle yetinilmiş bazen de Millî Eğitim Bakanlığı ya da Turizm Bakanlığı ile birleştirilmiş ve bağımsız bir bakanlık olarak yapılanamamıştır. Bakanlığın söz konusu gelişimini şu şekilde vermek mümkündür⁸: “1923-1935 Maarif Vekâleti, 1935-1941 Kültür Bakanlığı, 1941-1946 Maarif Vekilliği, 1946'dan sonra Millî Eğitim Bakanlığı 1950'den sonra Maarif Vekâleti ve 27 Mayıs 1960'tan sonra Millî Eğitim Bakanlığı adıyla çalışmalarını sürdürmüştür. 1965'te Kültür Müsteşarlığı kurulmuş, 1971'de Kültür Bakanlığı kurularak Millî Eğitim Bakanlığının Kültür Müsteşarlığı Kültür Bakanlığına devredilmiştir. 1972'de Bakanlık lağvedilerek Kültür Müsteşarlığı halinde Başbakanlığa

6 L. Doğan Kılıç, “Basın Kartları ve Mesleği Savunmak”, *BirGün Gazetesi*, 01.02.2020, <https://www.birgun.net/haber/basin-kartlari-ve-meslegi-savunmak-286261> E.T. 25.02.2021.

7 Alev Gözcü, *Tarih Yaşanmış Hayattır Şerafettin Turan İle Söyleşi*, Şenocak Yayınları, İzmir, 2008, s.232.

8 Selçuk Kantarcıoğlu, *Türkiye Cumhuriyeti Hükümet Programlarında Kültür*, 3. Baskı, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1998, s.15-21.

bağlanmış, aynı yıl Kültür Bakanlığı yeniden kurulmuş, 1977'de Kültür Bakanlığı Millî Eğitim Bakanlığı ile birleştirilerek Millî Eğitim ve Kültür Bakanlığı haline getirilmiştir. 1978'de Kültür Bakanlığı Millî Eğitim Bakanlığından ayrılmış ve yeniden bağımsız hale getirilirken 1981'de Kültür ve Turizm Bakanlığı⁹ olarak yeniden düzenleme yoluna gidilmiştir.

Görüldüğü üzere Türkiye Cumhuriyeti kurulduğu yıldan itibaren kültür meselesi daha çok Millî Eğitim konularının bir parçası olarak ele alınıp değerlendirilmiştir. Ancak ülkede kültür politikalarının belirlenmesi başlı başına ele alınması gereken ayrı bir konuydu. Kültür sahasında yapılacak işlerin ve üretilecek politikalarının Millî Eğitim sahasından ayrı müstakil bir konu olarak ele alınması ve değerlendirilmesiyle ilgili en belirgin adım 42. Ecevit (Azınlık) Hükümeti döneminde atılmıştır¹⁰. Bu adımların atılmasında Ahmet Taner Kışlalı'nın Kültür Bakanı olarak görev yapması da oldukça önemli bir etki yapmıştır.

Ahmet Taner Kışlalı'nın Kültür Bakanı olarak görev aldığı, 5 Ocak 1978'de kurulan III. Bülent Ecevit Hükümetinin programına bakıldığında kültüre ilişkin birçok ifade ve amaca yer verildiği görülmektedir. Bu amaçlar arasında köklü ve zengin kültürümüzü çağdaş insanlık kültürüyle birlikte geliştirmek, yurt dışındaki Türk çocuklarının kültürüyle yakından ilgilenmek, sanat ve kültür çalışmalarını toplumun tüm kesimlerine yaymak, sanatta ve kültürde özgür bir ortam yaratmak, Türk film sanatı ve sanayiini geliştirmek ve dünyaya açılmasını sağlamak gibi amaçlar özellikle dikkati çekmektedir. Ayrıca Türk kültür ve sanatının kendi özellikleri içinde gelişmesi ve dünyaya açılmasının da amaçlandığı belirtilmiştir. Sanatçıların, düşünürlerin ve yazarların sosyal güvencelerinin de sağlanacağına dikkat çekilen söz konusu hükümet programında telif haklarının sağlam kurallara bağlanmasına ve sanatçıya vergi yönünden kolaylıklar getirileceğine de işaret edilmiştir. Ayrıca ülkede konservatuvarların ve sanat okullarının kurulup yaygınlaştırılmasına, bu alandaki yerel çalışmaların desteklenmesine, kültür ve sanat merkezlerinin çoğaltılmasına da önem verileceği üzerinde durulmuştur. Başka ülkelerde yaşayan Türklerin ana dillerini ve kültürlerini yaşatmalarına ve geliştirmelerine katkıda bulunmak ve bu sayede söz konusu ülkelerle kültür alışverişlerimizi arttırmaya çalışmak hedefler arasında yer almıştır ki Kışlalı'nın Bakanlığı döneminde bu doğrultuda birçok adım atılmıştır. Tüm bu amaçlar doğrultusunda Devlet Kültür Merkezi, Millî Müze, Türk Kültürü Araştırma ve Derleme Kurumu ve Devlet Arşivi kurmaya çalışılacağına da üzerinde durulmuştur¹¹.

9 Kantarcıoğlu, a.g.e, s.76-79.

10 Bozkurt Güvenç-Gencay Şaylan-İlhan Tekeli-Şerafettin Turan, *Türk- İslam Sentezi*, Sarmal Yayınevi, Ankara, 1988, s.299.

11 Kantarcıoğlu, a.g.e, s.76-79. Ayrıca bkz. *Cumhuriyet*, 13.01.1978.

Kültür Bakanı Olarak Ahmet Taner Kışlalı

Ahmet Taner Kışlalı III. Bülent Ecevit Hükümetinde 5 Ocak 1978 - 12 Kasım 1979 tarihleri arasında Kültür Bakanı olarak görev yapmıştır. Kışlalı'nın Kültür Bakanlığına getirilmesiyle beraber kamuoyunda oluşan algıyı Haldun Taner şu ifadelerle ortaya koymuştur: *"Yeni Kabinede Kültür Bakanlığı'na atanan Sayın Ahmet Taner Kışlalı'ya henüz tanımıyoruz. Olumlu ve mutlu bir yaşam öyküsü var. Bir kere Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde okumuş, sonra da o fakültenin öğretim kadrosunda yer alması başlı başına bir referans. Batı'ya yakından tanımak olanağı bulmuş. Hepsinden iyisi de genç. Henüz yıpranmamış, umut ve dinamizm dolu. Daha ne?"*¹².

Ecevit Hükümeti programı doğrultusunda bir kültür politikası yürüten Kışlalı, kültür konusundaki görüşlerini verdiği röportajlarda zaman zaman dile getirmiştir. Kışlalı, öncelikli olarak *"hastalıklı yapıyı sağlığa kavuşturup sonra özerkliğe yöneleceğiz"* ifadeleriyle bakanlığının temel vazifesini ortaya koymuştu¹³. Kışlalı'ya göre dar anlamıyla kültür bir ulus, bir toplumu diğer toplumlardan ayıran tüm farklı özelliklerin tümünden oluşmaktaydı. Bu açıdan konuya bakıldığında kültür ulusal bir kavram olarak belirmektedir. Daha geniş anlamıyla ele alındığında ise şüphesiz kültürün uluslararası bir niteliği de bulunmaktaydı. Kışlalı'ya göre ulusal kültür politikasının hedefi özgür bir insan olmalı, bu insan aynı zamanda özgürlüğü bütün toplum için de istemeliydi. Devlet hangi ideolojiden olursa olsun kültürel gelişmenin üzerindeki engelleri kaldırmak için çalışmalıydı¹⁴. Kültür politikasının insana yönelik olduğunu da vurgulayan Kışlalı, bu insanı *"bilmediğiyle yetinmeyen, sürekli bilgisini sınavan, tüm insanları bir tutan, kendi mutluluğunu tüm insanların mutluluğunda gören kendi kişiliğini geliştirirken tüm insanların gelişmesine çalışan"* insan olarak tanımlamıştır¹⁵.

İzlenecek kültür siyasetinin amacının ulusal, demokratik ve halkçı olması gerektiğini her fırsatta dile getiren Kışlalı'ya göre ulusal bir kültür siyaseti her şeyden önce sınıfsal olmamak zorundaydı. Aksine toplumdaki bütün kesimlerin ortak gereksinmelerine yönelik olmak zorundaydı. Kültür siyasetinin ulusal olabilmesi de, ancak siyasal iktidarlara birlikte değişmeyecek bir düzenlemeye kavuştuğunda olanaklıydı. Bir başka deyişle iktidarlara birlikte değişmeyecek bir devlet politikası haline geldiğinde bu hedef aynı zamanda kültür siyasetine kararlılık kazandıracağı ve onu toplumun tüm kesimlerinin gereksinmelerine açık tutacağı için, kültürel gelişmeye en uygun ortamı da yaratacaktı. Amaçlanan kültürel gelişmenin siyasal iktidarların egemenliğinin dışında kalabilmesinin ancak özerk bir kurumlaşma ile olanaklı olduğuna dikkat çeken Kışlalı, böylelikle kültürel gelişmenin egemen ideolojinin baskısından kurtarılarak ona gerçekten ulusallık kazandırılabilceğini dile getirmiştir. Kışlalı'ya göre halkçı

12 Haldun Taner, "Kültürü Sağlam Yörüngeye Oturtmak", *Milliyet*, 29.01.1978.

13 *Milliyet*, 23.01.1978.

14 *Cumhuriyet*, 29.01.1978.

15 *Cumhuriyet*, 06.05.1978.

bir kültür siyaseti ise, ulusal ve evrensel kültürün ürünlerinin bir azınlığın hizmetinden çıkıp halka yayılmasını gerektirmekteydi. Bunların yanında kültür siyasetinin amacının özgür, barışçı, insancıl, toplumu ile bütünleşmiş ve değişen koşullara göre kendini sürekli yenileyebilen bir insan yetiştirmek olduğunu da vurgulayan Kışlalı, bir insanın ancak ulusal özelliklerini koruduğu ölçüde, çağdaş uygarlığa katkıda bulunabileceğine dikkat çekmiştir¹⁶.

Kışlalı ulusal kültür, evrensel kültür ilişkisinde “ulusal kültür, evrensel kültüre çevrilemez. Ulusal kültür, zenginleşerek, evrensel kültürel değerlerin oluşmasına katkıda bulunabilir¹⁷” görüşündedir. Bu çerçevede Türk kültürünü uluslararası düzeyde temsil eden birçok düşünür Kültür Bakanlığı’nın çeşitli kurullarında yardımcı olarak kullanılmıştır¹⁸.

Ahmet Taner Kışlalı, Meclis’te yaptığı bir konuşmasında “bizim kültür siyasetimiz, geçmiş başka bir deyişle, kültür kalıtımımızı, bugünü daha iyi anlamak, bugünü daha iyi değerlendirmek ve geleceği kurmak için bir araç olarak kabul eder¹⁹” şeklindeki sözleriyle de izlenecek kültür politikasının amacına dikkat çekmiştir.

Kışlalı, Türk Kültürünü ise “tarihsel ve coğrafi kökenlerin ürünü olan bir sentezdir; bunu biz bu biçimde anlıyoruz, bu biçimde uyguluyoruz ve bunun da en doğru, en gerçekçi bir anlayış olduğuna inanıyoruz²⁰” şeklinde açıklamıştır.

Ahmet Taner Kışlalı, kültür anlayışlarının Batı kültürü kopyacılığı etrafında gelişen bir çağdaşlaşma olarak anlamaya olanak olmadığını şu sözlerle belirtmiştir: “Çağdaşlaşma kronolojik bir olay değildir; çağdaşlaşma, coğrafi bir olay olarak da ele alınamaz. Çağdaşlaşmayı siz, belirli bir tarih anlayışının ürünü olarak değerlendirmek zorundasınız. Eğer, tarih, geçmişi bugünün hizmetine almanın aracı olarak kullanılamıyorsa o tarih tarih değil, bir masaldır. İşte bizim kültür anlayışımız böyle bir tarih anlayışının da ürünüdür²¹”.

Tüm bu amaçlar doğrultusunda Kışlalı’nın Kültür Bakanlığı döneminde Bakanlığın en büyük hedefi, hükümetler değişse bile kalıcı bir kültür programı oluşturmaya çalışmak olmuştur. Bu hedefe yönelik olarak çok sayıda bilim insanı, sanatçı ve aydın tarafından gerçekleştirilen çeşitli toplantılar ve aylarca süren çalışmalar sonucunda bir kültür programı yazılmıştır. *Kültür Siyaseti* adıyla ifade edilen bu metinde; kültürün ne olduğu, ulusal kültürün içerisine nelerin girdiği, bunun nasıl derleneceği, nasıl korunacağı, nasıl geliştirileceği ve bu alanda neler yapılabileceği ayrıntılarıyla ortaya konulmuştur²². Söz konusu metinde öncelikli olarak Bakanlığın kültür siyasetinin amacı ifade edilmiştir. Buna göre ulusal

16 Ahmet Taner Kışlalı, “Ulusal Demokratik Halkçı Kültür Siyaseti”, *Ulusal Kültür*, Yıl 1, Sayı 1, Temmuz 1978, Kültür Bakanlığı, Ankara, 1978, s.2-6.

17 *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, D:5, C 10, 59. Birleşim (21.02.1979), s.630.

18 *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, D:5, C 10, 59. Birleşim (21.02.1979), s.630.

19 *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, D:5, C 10, 59. Birleşim (21.02.1979), s.633.

20 *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, D:5, C 10, 59. Birleşim (21.02.1979), s.632-633.

21 *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, D:5, C 10, 59. Birleşim (21.02.1979), s.633.

22 Gözcü, a.g.e, s.233-234.

kültür siyasetinin ereği Türk insanıdır. Bu insan; kendisi ile doğa, öteki insanlar, toplum ve çevresi arasındaki türlü sorunu çözmek için çalışan, toplumuna yabancılaşmayan, edilgin ve uydu olmayan, barışçı ve hoşgörülü, başkalarının düşünce ve inançlarına saygılı, haklarının, görevlerinin ve sorumluluklarının bilincinde, kendini sürekli yenileyebilen ve üretici olan, geçmişinden, bugünü kavramak ve geleceği yaratmak için yararlanan, kendi mutluluğunu toplumun ve giderek tüm insanlığın mutluluğunda arayan insan olarak tanımlanmıştır. Ayrıca ulusal kültür siyasetinin amacı; bu insanın içinde yetişeceği, doğal çevresiyle, öteki insanlarla ve toplumuyla çelişkilerini çözmeye yönelik olan çabalara açık bir toplumu geliştirmek ve Türk toplumunu kültürel çeşitlilik içerisinde bütünleştirecek koşulları sağlamak şeklinde ifade edilmiştir²³.

Yine metnin giriş kısmında Cumhuriyetin ilanından bu yana kültür sorunlarına daha çok Milli Eğitim ilkeleri içerisinde yer verildiği, kültür sorunlarının eğitim sorunlarından ayrı olarak yeni yeni ele alınmaya başlandığı belirtilmiştir. Önce kültür müsteşarlığının daha sonra da çeşitli hükümetlerde Kültür Bakanlıklarının kurulmasının olumlu gelişmeler olduğuna değinildikten sonra ancak Bakanlığının geniş değerlendirme ve planlamalardan çok kültürel alanın tekil ve güncel sorunlarını çözmeye koyulduklarına ve sürekli bir kültür siyaseti saptama gereği duymadıklarına dikkat çekilmiştir. Bu doğrultuda Kültür Bakanlığınca 04.04.1978 tarihinde kurulan Kültür Yüksek Kurulu tarafından 18 ay içinde 14 toplantı yapılarak Kültür Bakanlığının izleyeceği kalıcı bir kültür siyaseti oluşturmuştur. Bu siyaset, demokratik bir ülkede zorunlu iktidar değişikliklerinin üstünde, ulusal kalıcılıkta, sürekli, geniş kapsamlı bir kültür siyaseti olarak nitelenmiştir²⁴.

Metnin ek kısmında ise Kışlalı döneminin kültür siyasetine temel olacak kültür varlığı ve 1979 yılındaki bu konuda yapılan çalışmalar sayısal açıdan verilmiştir. Örneğin Kültür Bakanlığına bağlı kütüphanelerin sayısı, güzel sanatlar galerileri, senfoni orkestrası, opera ve bale gibi sanatsal etkinliklerin nerelerde olduğuna ve sayılarına ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Ayrıca yapılan arkeolojik kazılar, devlet tiyatroları ve sinemalara dair de bilgilendirme söz konusudur²⁵. Sadece dönemin hükümetinin bir kültür programı olarak değil Türkiye'de izlenecek bir kültür siyaseti olarak hazırlanmış olan bu program maalesef sonraki hükümetler döneminde göz ardı edilmiştir.

Kışlalı Kültür Bakanlığı döneminde belirtilen bu hedefler doğrultusunda önemli atılımlara imza atmıştır. Öncelikli olarak içerisinde Prof. Dr. Sadun Ersin, Prof. Dr. Osman Ersoy, Prof. Dr. Bozkurt Güvenç, Dr. Cahit Kınay, Doç. Dr. Emre Kongar, Prof. Dr. Doğan Kuban, Aziz Nesin, Prof. Dr. Sedat Veyis Örnek, Nijat Özön, Haldun Taner, İlhan Usmanbaş gibi akademisyen, aydın, filozof ve dildilerin görev aldığı Kültür Yüksek Kurulu oluşturulmuştur. Kültür Bakanlığı

23 Kültür Bakanlığının "Kültür Siyaseti", Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1979, s.1-2.

24 A.g.e, s.1.

25 A.g.e, s.10-11.

Müsteşarlığına Prof. Dr. Şerafettin Turan getirilmiş, Bakanlık Danışmanı olarak da Fakir Baykurt görevlendirilmiştir²⁶.

Ayrıca Bakanlık bünyesinde Danışma Kurulları oluşturulmuştur. Söz konusu Danışma Kurulları üç Danışma Kurulu ile bir Yardımcı Danışma Kurulundan meydana getirilmiştir (Kültür Yayınları Danışma Kurulu, Çeviri Yapıtlar Danışma Kurulu, Çocuk Yayınları Danışma Kurulu, Felsefe Yardımcı Danışma Kurulu)²⁷.

Danışma Kurulu yaptığı toplantılar sonucunda yayınların saptanmasında Eski Doğu, İslam ve Batı felsefelerinin temel yapıtlarını Türk kültürüne kazandırmayı ve çağdaş felsefe akımlarını yansıtan eserleri Türkçeye kazandırmayı göz önünde bulundurmıştır. Ayrıca söz konusu danışma kurulları ulusal kültür ile evrensel kültür arasındaki ilişkileri belirten yayınlara yer vermeyi, Türk kültürünün tarihsel kaynaklarını oluşturan yapıtları bugünkü kuşakların anlayabileceği biçimde yayımlamayı ve de Türk kültürünü ilgilendiren yapıtları yabancı dillerde de yayımlamayı hedeflemiştir²⁸.

Yapıtların değerlendirilmesi de danışma kurulunun çabaları doğrultusunda sağlanmaktaydı. Yapıtlar danışma kurulunun içinden ya da dışından seçilen uzmanlar tarafından incelenmekte, gelen raporlar doğrultusunda danışma kurulunda değerlendirmeler yapılmakta ve böylece yapıtların yayımlanmasına ya da yayımlanmamasına dair nihai karar verilmekteydi²⁹.

Kültür Bakanlığı Kışlalı döneminde satın alacağı yayınlarda ise “*Duru Türkçe*” kullanılıyor olmasına özellikle dikkat etmiştir. Bu doğrultuda Bakanlığın kuruluşları ve özellikle de Kütüphaneler Genel Müdürlüğü’ne bağlı kütüphaneler için satın alınacak kitaplar ve abone olunacak süreli yayınların seçimine dair yeni bir yönetmelik yayınlamıştır. Ayrıca satın alınacak ve abone olunacak yayınların seçiminde çağdaş uygarlığın akılcı ve yaratıcı, bilimsel görüşünü yansıtan ahlak kurallarına ters düşmeyen, Türk toplumunun bilgi, görgü, kültür ve sanat beğenisini geliştirici ve yaygın eğitimi destekleyen, ekonomik toplumsal ve kültürel kalkınmada katkısı bulunması esaslarına özen gösterilmesine çalışılmıştır³⁰.

Ahmet Taner Kışlalı’nın Kültür Bakanlığı döneminde Bakanlık tarafından üç ayda bir olmak üzere “Ulusal Kültür” adında bir derginin yayınına başlanmıştır. Daha çok araştırma, inceleme, deneme ve eleştiri türünde yazılar yayınlamayı amaçlayan ve fiyatı 30 lira olan derginin ilk sayısı Temmuz 1978’de

26 “Türk Kültür, Sanat ve Yazın Dünyasından Haberler”, *Ulusal Kültür*, Yıl 1, Sayı 1, Temmuz 1978, Kültür Bakanlığı, Ankara, 1978, s.161.

27 A.g.e, s.161.

28 *Cumhuriyet*, 06.05.1978.

29 *Cumhuriyet*, 06.05.1978.

30 *Cumhuriyet*, 27.07.1978.

çıkartılmıştır³¹. Ekim 1978 tarihli ikinci sayısında Harf Devrimi'nin 50. yılı olması sebebiyle Harf Devrimi konusuna ağırlık verilmiştir³². Derginin üçüncü sayısı Ocak 1979 tarihli olarak yayınlanmış olup; Nisan 1979'da yayınlanan dördüncü sayısı ise 1979 yılının çocuk yılı olması sebebiyle tümüyle çocuk konusuna ayrılmıştır³³. Beşinci sayısı Temmuz 1979'da, altıncı ve son sayısı ise Ekim 1979'da çıkarılmıştır. Yazar kadrosunda Ekrem Akurgal, Özer Ozankaya, Anıl Çeçen, Uluğ İğdemir gibi isimlerin yer aldığı Ulusal Kültür dergisinde roman, tiyatro, sanat, spor, dil, kadın gibi kültüre ait her konuda yazılara yer verilmiştir.

Ulusal Kültür dergisinin yanı sıra Kışlalı'nın Bakanlığı döneminin ilk yılında Bakanlık tarafından Aziz Nesin'in öyküleri Sırpça, Ecevit'in şiirleri ise Ermenice ve Almanca yayınlanmıştır. Ayrıca Nazım Hikmet'in şiir kitabı Amerika'da yayınlanmış, ABD'de Türk kültürü ve yazını üzerine, Fransa'da ise Türk folkloru üzerine çok sayıda yayın yayınlanmıştır³⁴.

Sanat, düşün ve kültür alanlarında ortaya koyduğu üstün nitelikli eserleri ve çalışmalarıyla Türk kültürünü ülke düzeyinde tanıtan kişi, topluluk ya da kuruluşlara verilmesi öngörülen ve 250 bin lira tutarında olan Kültür Bakanlığı Büyük Ödülü ilk kez, II. TBMM binasında 29 Ekim 1979'da düzenlenen bir törenle, Kültür Bakanı Kışlalı tarafından Varlık Yayınları'nın sahibi Yaşar Nabi Nayır'a verilmiştir³⁵.

Kışlalı'nın Bakanlığı döneminde sanata ve sanatçıya verilen önem doğrultusunda özel tiyatrolara kostüm ve ödenek yardımları başlatılmıştır. 19.06.1979'da müze, ören yeri, tiyatro, opera ve bale, senfoni orkestraları ve koroların gelirlerinden kültür ve sanat yatırımlarına katkı sağlamak üzere DÖSİMM³⁶ kurulmuştur. Ayrıca Kışlalı'nın Bakanlığı döneminde devlet tiyatrolarının, opera ve balenin gelişmesi için bazı girişimlerde bulunulmuş; halk müziği ve sanat müziği korolarının ülkenin dört bir yayına yaygınlaştırılması ve programlarla halka ulaşması sağlanmıştır. Ankara Devlet Konservatuarı ile Ankara Milli Kütüphanesinin yeni yatırımlarla çağdaş binalara kavuşturulması sağlanmıştır³⁷. Kışlalı'nın Bakanlığı öncesinde İstanbul'da ve Ankara'da birer

31 *Cumhuriyet*, 26.08.1978; *Milliyet*, 25.08.1978.

32 *Cumhuriyet*, 31.08.1978.

33 *Cumhuriyet*, 22.03.1979.

34 *Türk Kültür, Sanat ve Yazın Dünyasından Haberler*", *Ulusal Kültür*, Yıl 1, Sayı 1, Temmuz 1978, Kültür Bakanlığı, Ankara, 1978, s.162.

35 *Cumhuriyet*, 30.10.1979; *Cumhuriyet*, 22.09.1979.

36 "Kültür ve Turizm Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü (DÖSİMM), 19.06.1979 tarihinde kabul edilen 2252 Sayılı Döner Sermaye Kanunu uyarınca kurulmuş olup, aynı kanun uyarınca kamu tüzel kişiliğine sahip olan bir kurumdur. DÖSİMM, kültürel varlığın korunması ve geliştirilmesi, kültür ve turizm altyapı yatırımları ile ülke tanıtımı için kaynak sağlamaktadır. Yaygın olarak bilinen Geleneksel El Sanatları ve Kitap Satış Mağazaları DÖSİMM tarafından işletilmektedir. Bunun dışında müze ve ören yerleri gelirlerinin tahsil edilmesi, Bakanlığımıza bağlı tarihi mekânların kısa süreli kullanılması, müze ve ören yerleri, kültür merkezleri, galeriler ve kütüphanelerin ticari ünitelerinin kiraya verilmesi DÖSİMM'in görevleri arasındadır". Bkz. <http://www.dosimm.gov.tr/hakkimizda> E.T. 14.02.2021.

37 Yahya Aksoy, "Kışlalı Dönemi Kültür Bakanlığı", *Son Söz Gazetesi*, 13 Şubat 2017, <https://sonsoz.com.tr/kislali-donemi-kultur-bakanligi/> E.T. 14.02.2021.

tane opera; İzmir’de ise sadece bir devlet tiyatrosu bulunmakta iken Kışlalı’nın Bakanlığı döneminde Elhamra Sineması Kültür Bakanlığı tarafından alınarak orada İzmir Senfoni Orkestrasının temeli atılmıştır³⁸.

Kültür Bakanlığı bu dönemde “*sanatın toplumda yaygın hale gelmesi için*” de özel bir çaba yürütmüştür. Kültür Bakanlığı Güzel Sanatlar Başyardımcısı Koral Çalgan’ın Cumhuriyet gazetesine yansıyan açıklamasında, sanat olayının toplumun her kesiminde yaşanır hale gelebilmesini sağlamak amacıyla 1978 yılında Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü olarak bazı çalışmalar yapıldığı ve güzel sanatlar konusunda eğitim yapan kurumların daha verimli bir kaynak haline gelebilmesi için çok sayıda öğrencinin alınmasının planlandığı ifade edilmiştir³⁹. Sanat konusunda eğitim-öğretim süreçlerine devletin gereken ilgiyi göstererek daha çok öğrenci yetişmesi için yeterli kaynağı ayırması önemlidir.

Koral Çalgan ayrıca devletin toplumda sanatı yaygın hale getirebilmek için “*kısa dönemde çözüm, sanat etkinliklerini çevreye taşıyarak, uzun dönemde ise hem eğitim hem de icra yapan sanat kurumlarını başka yörelerde de kurmak*”⁴⁰ yoluna gidileceğini de belirtmiştir.

1970 yılında çıkan bir yangın sonucu kullanılamaz hale gelen Atatürk Kültür Merkezi (AKM), Kışlalı’nın bakanlığı döneminde onarılmış ve 6 Ekim 1978 tarihinde kapılarını kültür ve sanat faaliyetlerine açmıştır⁴¹. Kışlalı’nın Bakanlığı döneminde kültür programlarının uygulanacağı kurumların özzerleştirilmesine de çalışılmıştır. Bu doğrultuda bir Sinema Enstitüsü kurulmuştur. Türk sinemasının en çok ihtiyaç duyduğu konunun teknik araçlarla donanımlı bir sinema stüdyosu olduğu öngörülerek İstanbul Kuruçeşme’de araziler saptanmış ve bir sinema stüdyosu kurulmasına karar verilmiştir. Devletin gerekli teknik donanımı sağlayarak kurulması öngörülen Devlet Sinema Stüdyosundan resmi ve özel kuruluşların belirli bir para vererek yararlanması hedeflenmiştir. Bunun için Moskova’ya gidilmiş ve Rusya örnek alınmıştır⁴².

Kültür Bakanı Ahmet Taner Kışlalı’nın sinema konusundaki görüşleri de Cumhuriyet gazetesine sık sık yansımıştır. Kışlalı, “*Bakanlığın sinema eğitimini desteklediğini, özellikle bu yardımın teknik eleman gereksinmesini karşılayacağını savunmuştur*”⁴³.

“*Sanatla sansür bağdaşmaz*”⁴⁴ sözlerinin sahibi olan Kışlalı söz konusu dönemde gündemi meşgul eden sansür ve sinema konusunda da kamuoyunu bilgilendirme yoluna gitmiştir. Kışlalı, bu konuda şunları söylemiştir: “*Türk*

38 Gözcü, a.g.e, s.235.

39 Cumhuriyet, 11.09.1978.

40 Cumhuriyet, 11.09.1978.

41 Milliyet, 7.10.1978.

42 Gözcü, a.g.e, s.234; “Ahmet Taner Kışlalı Başkanlığında Bir Heyetin Sovyetler Birliğine Gönderilmesi”, Başkanlık Cumhuriyet Arşivi (BCA), Fon: 30-18-1-2, Yer: 376-187-15.

43 Cumhuriyet, 31.07.1978.

44 Milliyet, 11.09.1978.

sineması... uygulanma şekliyle ... önceki hükümetlerin tutumu sonucu, tamamen çağdışına düşmüş bir mevzuatın zorunlu olarak yarattığı bir durumdadır. Biz bunun hızla değişmesini istiyorduk. Ancak bazı engeller, bir takım yasal engeller de dâhil, sansür tüzüğünü istediğimiz hızla değiştirmeye engel. Yaptığımız ilk taslak, çağdaş ölçütlere uymak için bazı zorlamaları da beraberinde getiriyordu. Onun için belli bir aşamada geri dönmek zorunluğu yasal olarak doğdu. Kısa zamanda bu değişecektir. Sansür Tüzüğü, Polis Örgütleri ve Selahiyetleri Yasasının çerçevesi içinde bir düzenleme getirecektir. Sinemanın tüm sorunlarını kapsayan yasa bu yasa olacaktır. Bu çerçeve içinde, sansür sorunu, çağın gereklerine uygun biçimde, kökten ve temelden halledilecektir.”⁴⁵.

Eski eserlerin korunmasına büyük önem verildiği Kışlalı'nın Bakanlığı döneminde Kültür Bakanlığı Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu tarafından Ankara, İstanbul, Bursa, Bilecik, İzmir, Mardin, Trabzon, Kütahya, Antalya, Çanakkale ve Konya'da bulunan tarihsel nitelikteki eserler saptanarak “Korunmaya Gerekli Eserler” listesine alınmıştır⁴⁶. Yıldız Sarayı gibi cumhuriyet öncesinden kalan bazı yapılar ile cumhuriyet dönemi yapıları da Kültür Bakanlığına bağlanarak, bunların gelecek yüzyıllara aktarılmasına çalışılmıştır. Bu doğrultuda Kültür Bakanlığına devredilen Yıldız Sarayı kompleksinin büyük bir onarımdan sonra tarih, sanat ve kültüre yönelik olarak kullanılmak üzere bir kültür sarayına dönüştürülmesi hedeflenmiştir. Kışlalı yaptığı açıklamada 1600 dönümlük sahaya sahip olan Yıldız Sarayı ve bahçesinin halka açık bir kültür sitesine dönüştürülmesini amaçladıklarını ifade etmiş ve sarayın hangi bölümünün hangi amaca yönelik olarak kullanılacağını belirtmiştir. Örneğin Sultan Abdülhamit'in tiyatro seyrettiği salonun tiyatro müzesi yapılacağını dile getirmiştir⁴⁷. Ayrıca CENTO binası olan İkinci Büyük Millet Meclisi binası da onarılarak Kültür Bakanlığına bağlanmıştır. Müze haline getirilen söz konusu binanın Atatürk Belleği ve Arşivi haline getirilmesine de karar verilmiştir⁴⁸. Bunların yanı sıra kültürel açıdan özelliği olan - içlerinde halk ozanımız Âşık Veysel'in Sivas Şarkışla'daki evinin de bulunduğu - 16 adet yapı ve arsa Kültür Bakanlığı tarafından kamulaştırılmıştır⁴⁹.

Kışlalı'nın Kültür Bakanlığı döneminde İstanbul'da bulunan Türk-İslam Eserleri Müzesi onarılmış ve açılacak hale getirilmiştir⁵⁰. Bir yandan da Selçuklu ve Osmanlı döneminden kalan ve yurdun değişik bölgelerine, kütüphanelerine dağılmış durumda olan yazma eserleri belli yerde toplamak ve bunların kataloglarını düzenlemek amacıyla Toplu Yazmalar Kataloğu (TÜYATOK) adı verilen bir proje yürürlüğe konulmuştur⁵¹.

45 *Cumhuriyet*, 31.07.1978.

46 *Cumhuriyet*, 06.06.1978.

47 *Cumhuriyet*, 24.05.1978; *Milliyet*, 21.05.1978.

48 Gözcü, a.g.e, s.236.

49 *Cumhuriyet*, 30.04.1979.

50 *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, D:5, C 14, 49. Birleşim (21.02.1980), s.535-536.

51 Alev Gözcü-Fevzi Çakmak, “Hasan Ali Yücel'den Türk-İslam Sentezine Cumhuriyetin Kültür Politikaları”, *Aramızdan Ayrılışının 50. Yılında Hasan Ali Yücel'den Günümüze Eğitim, Bilim, Kültür Politikaları Sempozyumu*, 25-26 Şubat 2011, İzmir, s.288; *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, D:5, C 14, 49. Birleşim (21.02.1980), s.535.

Kültürel kalkınmanın hedeflendiği Kışlalı'nın Bakanlık döneminde çeşitli illerde ve bölgelerde kültür merkezlerinin açılması planlanmıştır. Kışlalı, Bakanlığın bu hedefini "Kültürel etkinliklerin tanıtılmasında, yayılmasında ve korunmasında kültür yapılarının büyük bir yeri vardır. Biz Bakanlık olarak bu etkinlikleri halkımızın ayağına kadar ve büyük bir bütünlük içinde götürmek amacıyla Kültür Merkezlerinin oluşturulmasını planlamış bulunmaktayız" sözleriyle dile getirmiştir. Açılması planlanan bu kültür merkezlerinde laboratuvar, fotoğraf atölyesi, kütüphane, ödünç kitap verme servisi, toplantı salonu, sergi salonu ve yönetim bölümlerinin olmasına önem verilerek, bu doğrultuda gereken ödenekler de ayrılmıştır. Kışlalı konuyla ilgili olarak yaptığı açıklamada kültürel kalkınmanın kırsal alanlara da götürülerek köy-kent projelerinin gerçekleştirilmesine yardımcı olacaklarını belirtmiştir. Ayrıca Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da kültürel açıdan var olan eksikliklerin göz önüne alınarak Bakanlığın yatırımlarının planlanmasında daha çok bu bölgelere ağırlık verileceğini dile getirmiştir⁵².

Atatürk'ün 100. Doğum yıldönümü olan 1981'de tüm dünyada ve Türkiye'de düzenlenecek törenlerle anılması kararlaştırılmıştır. Ulusal düzeyde anma programının gerçekleştirilmesi görevi ise Kültür Bakanlığına verilmiştir. Bu doğrultuda Bakanlık tarafından Ankara'da bir kültür sitesi ve ulusal müze kurulması kararlaştırılmıştır. Kışlalı, sitenin içeriği ile ilgili olarak şu açıklamaları yapmıştır: "...Eldes bir eser bulunsun diye düşündük ve devlet kültür sitesiyle ulusal müze ve TBMM önüne bir Atatürk Anıtı yapılmasını kararlaştırdık. Sitede konferans salonları, müzeler, kütüphaneler, el sanatları geliştirme ve satış merkezleri, açık hava müzeleri, sanat galerileri, Türk Devrim Tarihi Arşivi, çağdaş sanatlar müzesi, resim heykel müzeleri bulunacak" diyerek kültür sitesinin yapısının nasıl planladığını açıklamıştır⁵³.

Kültür Bakanı Kışlalı, doğumun 100. Yıldönümünde Atatürk'ü anarken salt törenlerle yetinilmemesi gerektiğine de dikkat çekerek şu ifadelerde bulunmuştu: "Atatürk'ün izinden değil, yolundan gitmek gerekir. Çünkü Atatürk'ün olduğu noktada izi biter, ama yolu bitmez Atatürkçülüğü onun sağlığında yaptıklarından ibaret saymak... O'nun sağlığında gerçekleştirdiği reformların toplamı olarak kabul etmek, çok hatalı olur. Böyle bir anlayış bizi O'nun yapabildiklerinin beççiliği görevine iter ki, bu Kemalizm'i tutucu ve bilimsel olmayan bir biçimde yorumlamak olur."⁵⁴. Bir yandan da 1981 yılı için Türk Tarih Kurumu tarafından hazırlık çalışmaları yapılmaktaydı. Kurumca dünyaya yayılacak bir Atatürk ve Türkiye filmi hazırlanması planlanmıştır. Atatürk'ün doğumunun 100. Yıldönümü anma programı çalışmaları, Türk Dil Kurumu'nda da hızlandırılmıştır. Bu doğrultuda Genel Yazman Cahit Külebi ilki Atatürk'ün çağrısıyla 26 Eylül 1932'de, ikincisi 1972'de toplanan Bilimsel Büyük Türk Dil Kurultayının üçüncüsünün Atatürk'ün anısına 1981 yılında toplantıya çağrılması planlanmıştır⁵⁵.

52 Cumhuriyet, 14.01.1979; Cumhuriyet, 17.01.1979.

53 Cumhuriyet, 18.07.1978.

54 Cumhuriyet, 18.07.1978.

55 Cumhuriyet, 18.07.1978.

Atatürk'ün Doğumunun 100. yılı etkinlikleri için gerekli fon ise UNESCO'dan bulunmuştur. Sağlanan bu yardımla Fotoğraflarla Atatürk ve Kurtuluş Savaşı belgeseli veya dizisi yayımlamaya çalışılmıştır. Bunun için UNESCO'nun yanı sıra Genelkurmay Başkanlığı ile de iş birliği yapılmıştır. Ancak Aralık 1979'da Ecevit Hükümeti'nin istifasından sonra Süleyman Demirel tarafından kurulan Hükümet, hem Kışlalı döneminin kültür programını göz ardı etmiş; hem de UNESCO ile iş birliği ile elde edilen paradan da vazgeçmiştir. Atatürk'ün doğumunun 100. yılı kutlamaları ise bazı kısır etkinliklerle geçirilmiştir⁵⁶. Nihayetinde Kışlalı'nın Kültür Bakanlığı döneminde hedeflenen iktidar değişikliklerinin üstünde, ulusal kalıcılıkta, sürekli, geniş kapsamlı bir kültür siyasetinin sonraki hükümetler döneminde birkaç uygulama dışında göz ardı edildiği görülmektedir.

Ahmet Taner Kışlalı'nın Kültür Bakanlığı döneminin ilk yılına ait bazı kongre, sempozyum ve sanat şenliklerini şu şekilde sıralamak mümkündür: 20 Haziran 1978-15 Temmuz 1978 tarihleri arasında müzik, tiyatro, halk oyunları ve bale gibi çeşitli etkinliklerin yer aldığı Uluslararası 6. İstanbul Festivali düzenlenmiştir. Bunun yanında 15. Antalya Uluslararası Sanat Şenliği düzenlenmiştir. Şenlik kapsamında Ulusal Altın Portakal Film Yarışması ve Uluslararası Altın Portakal Film Yarışması, Ulusal Altın Portakal Kısa Metrajlı Film Yarışması, ilk kez olarak Altın Portakal Şarkı Yarışması, fotoğraf sergileri, karikatür sergileri, tiyatro oyunları gibi etkinlikler yer almıştır. Ayrıca şenlikte Plastik Sanatlar Sempozyumu ile Barış Gecesi düzenlenmiştir. 8 Temmuz 1978'de ise 5. Uluslararası Nasreddin Hoca Şenliği ve Karikatür Yarışması düzenlenmiştir. 12-14 Mayıs 1978 tarihleri arasında Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tiyatro Kürsüsü ve Tiyatro Araştırmaları Enstitüsü işbirliği ile Çocuk Tiyatrosu konulu bir sempozyum düzenlemiştir. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Estetik ve Sanat Tarihi Kürsüsü ile Topkapı Sarayı Müzesini Sevenler Derneği tarafından 29 Mayıs-2 Haziran 1978 tarihleri arasında Sanat Tarihi Araştırmaları Haberleşme Semineri düzenlenmiştir. Ayrıca Türkiye Yazarlar Sendikası tarafından Yazar Hakları konulu bir sempozyum düzenlenmiştir⁵⁷. Kültür Bakanlığınca düzenlenmekte olan Sinema Yasası çalışmaları çerçevesinde ise 11-12 Mayıs 1978 tarihleri arasında Atatürk Kültür Merkezinde I. Sinema Kongresi toplanmıştır⁵⁸. Kültür Bakanlığı Sinema Dairesi tarafından sinema ile ilgili çeşitli kuruluşlara gönderilen bir yazıyla hazırlanacak olan bir sinema yasası ile ilgili görüşler istenmiştir. Bu görüşler doğrultusunda görüşlerin tartışılması ve genişletilmesi için Sinema Kongresi yapılmıştır⁵⁹.

Görüldüğü üzere Kışlalı döneminde Bakanlık tarafından çok sayıda kongre, sempozyum ve sanat şenlikleri gerçekleştirilmiştir. Yazar hakları, sinema ve tiyatroya ilişkin konularda bir takım sempozyum ve kongreler düzenlenerek

56 Gözcü, *a.g.e.*, s.236.

57 *Cumhuriyet*, 21.04.1978.

58 "Türk Kültür, Sanat ve Yazın Dünyasından Haberler", *Ulusal Kültür*, Yıl 1, Sayı 1, Temmuz 1978, Kültür Bakanlığı, Ankara, 1978, s.166-171.

59 *Cumhuriyet*, 21.04.1978.

ihtiyaçların saptanmasına ve çözümlerin üretilmesine çalışılmıştır. Bunların yanı sıra çeşitli bale gösterileri, resim ve heykel sergileri, dinletiler, şiir geceleri, karikatür yarışmaları, kampanyalar gibi etkinlikler de düzenlenmiştir.

Örneğin UNESCO tarafından 1979 yılının Uluslararası Çocuk Yılı kabul edilmesi nedeniyle Kültür Bakanlığı tarafından çeşitli etkinlikler düzenlenmiştir. Bu etkinlikler arasında Kışlalı tarafından başlatılan “Her Çocuğa Bir Kitap Kampanyası” dikkat çekmektedir⁶⁰. Yine söz konusu etkinlikler kapsamında “Çocuk Resimleri Yarışması” düzenlenmiş olup dereceye giren çocuklara ödülleri gerçekleştirilen törenle bizzat Ahmet Taner Kışlalı tarafından verilmiştir⁶¹. Ayrıca Ulusal Kültür dergisinin 4. sayısı da bu bağlamda çocuk konusuna ayrılmıştır⁶².

Bakanlığın düzenlemiş olduğu etkinliklerden biri de “İnsan Hakları” konulu karikatür yarışmasıdır. Kültür Bakanlığı İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi’nin Birleşmiş Milletler’de kabul edilisinin 30. yıldönümü nedeniyle ödüllü bir afiş ve karikatür yarışmasının düzenlenmesine karar vermiştir. Yarışmanın seçici kurulu Kültür Bakanlığı, Türkiye Gazeteciler Sendikası ve Türkiye Yazarlar Sendikası’ndan seçili üyelerden oluşturulmuştur. Yarışmaya katılan eserler ise Ankara Devlet Güzel Sanatlar Galerisi’nde sergilenmiştir⁶³. Tüm bunların yanı sıra Kışlalı’nın Bakanlığı döneminde Türk kültürünü yurtdışında tanıtmak için de çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bizzat Kışlalı’nın kendisi ülkelerle kültürel alışverişte bulunmak adına birçok ülkeyi ziyaret etmiştir. Örneğin; Federal Almanya ve Hollanda’da çalışan işçilerin ve çocuklarının eğitsel, kültürel ve sosyal sorunlarını yerinde incelemek ve bu ülke yetkilileriyle resmi görüşmelerde bulunmak üzere ziyaretlerde bulunmuştur⁶⁴.

Kışlalı’nın Kültür Bakanlığı sürecindeki olumlu tüm bu gelişmelere rağmen Bakanlığın politikalarına ve icraatlarına yönelik olarak TBMM’de sık sık tepkiler ve eleştiriler meydana gelmiştir. Hatta Kırşehir Milletvekili Mustafa Eşrefoğlu ve dokuz milletvekili, “*tutum ve davranışlarıyla Türk kültürünü ve dilini yozlaştırdığı iddiasıyla*” Kültür Bakanı Ahmet Taner Kışlalı hakkında gensoru açılmasına yönelik Meclis Başkanlığına önerge sunmuşlardır⁶⁵. Gensoru hakkında Meclis’te yapılan ön görüşmelerde Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) grubu adına söz alan Nevzat Kösoğlu, Kışlalı’nın geçmişi bin yıllık ürünlerin toplamı olan bir kültür ve değerler bütününden ziyade “*sınıf kavramına dayanan ve kültür taşıyıcı*

60 Cumhuriyet, 12.04.1979.

61 Cumhuriyet, 20.06.1979.

62 Cumhuriyet, 22.03.1979.

63 Cumhuriyet, 28.08.1978; Cumhuriyet, 12.09.1978.

64 “Kültür Bakanı Ahmet Taner Kışlalı’nın Federal Almanya ve Hollanda Ziyaretleri”, Başkanlık Cumhuriyet Arşivi (BCA), Fon: 30-18-1-2, Yer: 376-168-6; Benzer amaçlı ziyaretler için bkz: “Kültür Bakanı Ahmet Taner Kışlalı Başkanlığında Bir Heyetin Atina’yı Ziyareti”, Başkanlık Cumhuriyet Arşivi (BCA), Fon: 30-18-1-2, Yer: 376-186-16; “Kültür Bakanı Ahmet Taner Kışlalı Başkanlığında Bir Heyetin Romanya’ya Gönderilmesi”, Başkanlık Cumhuriyet Arşivi (BCA), Fon: 30-18-1-2, Yer: 371-109-1.

65 Millet Meclisi Tutanak Dergisi, D:5, C 10, 50. Birleşim (12.02.1979), s.544.

sosyal bilim olarak sınıfı kabul eden bir kültür" anlayışına sahip olduğunu; "milli kültürü temelden reddeden bu zihniyetten, esasen milli kültüre hizmet beklemenin" kendi anlayışlarıyla bağdaşmayacağını ifade etmiştir. Kösoğlu ayrıca Kışlalı'nın kültürü oluşturan müesseselerden biri olan sinemada sansürü kaldıracağını beyan etmesine rağmen Bakanlığının ilk günlerinde Devlet Tiyatrolarında Emine İşinsu'nun bir eserinin oynanmasını süratle yasakladığına dikkat çekmiştir⁶⁶. Kışlalı hakkında Meclis Başkanlığına sunulan önergedeki ikinci nokta ise Kültür Bakanlığının dili yozlaştırdığı hususudur⁶⁷. Meclis'te Cumhuriyet Halk Partisi adına Mustafa Gazalıcı da konuşmuş Kırşehir Milletvekili Mustafa Eşrefoğlu ve 9 arkadaşının, tutum ve girişimleriyle ilgili olarak Kültür Bakanı Taner Kışlalı hakkında verdikleri gensoru üzerinde CHP Grubunun görüşlerini sunmuştur⁶⁸. Gazalıcı konuşmasında Kışlalı'nın izlediği kültür siyasetiyle, özgür, barışçı, insancıl, toplumuyla bütünleşmiş ve değişen koşullara göre kendisini sürekli yenileyebilen bir insan yetiştirmeye çalıştıklarını söylemiş ve Milliyetçi Cephe Kültür Bakanlarının izledikleri koşulları, her türlü sömürüyü hoş gören ve onu yaymaya çalışan, tutucu hatta toplumu geriye götüren kültür politikası ile CHP Hükümetinin ve onun Bakanının izlediği ulusal, özgür, demokratik, halkçı kültür politikasının ayrı olacağını vurgulamıştır⁶⁹. Adalet Partisi adına Kültür eski Bakanı Avni Akyol da CHP Grubu adına konuşan Mustafa Gazalıcı'nın konuşması karşısında kendi bakanlığı döneminde yapılanlara değinerek, mevcut kültür politikalarına göndermeler yapmıştır⁷⁰. Avni Akyol'dan sonra söz alan Kışlalı ise hakkında verilen gensoru önergesiyle ilgili olarak birtakım açıklamalarda bulunmuştur. Kışlalı konuşmasında çoğulcu demokrasinin Marksizm, Leninizm, Komünizm zannedildiğini; oysa çoğulcu demokrasinin toplumda çıkarları birbirinden farklı olan grupların varlığını doğal olarak değerlendiren ve bunlar arasında eşit koşullar altında bir mücadele sonunda bir dengenin oluşmasını bekleyen demokrasi demek olduğunu belirtmiştir. Ayrıca önergede milli kültür varlığını evrenselliğe dönüştürmek istemekle suçlandıklarına dikkat çekerek böyle bir şeyin mümkün olamayacağını, yani ulusal kültürün evrenselliğe dönüşmeyeceğini, olsa olsa ulusal kültürün zenginleşerek evrensel kültürel değerlerin oluşmasına katkıda bulunabileceğini dile getirmiştir⁷¹.

Meclis'te kendisine yöneltilen eleştirilere bu şekilde bizzat kürsüden yanıt veren Kışlalı, Türk milliyetçiliğinin gereklerini yerine getirdikleri gibi, Türk diline de gereği gibi sahip çıktıklarına konuşmasında vurgu yapmıştır. Millilik konusunda Bakanlığı dönemindeki icraatlarından örnekler veren Kışlalı, 1977-1978 döneminde tiyatrolarda oynanan 21 oyundan 11'inin yabancı olduğunu, kendi dönemi olan 1978-1979 döneminde ise 26 oyundan 14'ünün yerli olduğunu ifade etmiştir. Kışlalı, Ekim 1977 yılında Devlet Tiyatrolarının

66 *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, D:5, C 10, 50. Birleşim (12.02.1979), s.544-547.

67 *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, D:5, C 10, 50. Birleşim (12.02.1979), s.545.

68 *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, D:5, C 10, 50. Birleşim (12.02.1979), s.547.

69 *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, D:5, C 10, 50. Birleşim (12.02.1979), s.550.

70 *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, D:5, C 10, 50. Birleşim (12.02.1979), s.552-554.

71 *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, D:5, C 10, 50. Birleşim (12.02.1979), s.554-555.

izleyici sayısı 19.198 iken, bir yıl sonra Ekim 1978'de 40.278'e; Kasım 1977'de 39.436 iken Kasım 1978'de 54.625'e; Aralık 1977'de 40.620 iken Aralık 1978'de 90.943'e doğru dikkat çeken artışlara vurgu yapmıştır. Kışlalı'ya göre, bu seyirci artışları toplumun ortaya konan kültür ve sanat anlayışına olan desteğinin açık bir deliliydi⁷². Meclis'te yapılan bu ön görüşmelerin ardından Ahmet Taner Kışlalı hakkında verilen gensoru önergesi reddedilmiştir. Yine Meclisteki başka bir eleştiri konusu da Kışlalı'dan önceki dönemde 22 adet kültür merkezinin açılmasının planlandığı ancak Kışlalı'nın bakanlığı döneminde bu sayının 11'e indirildiği şeklinde idi. Kışlalı söz konusu eleştiriye verdiği yanıtta önceki dönemde hedeflenen 22 adet kültür merkezinin daha arsaları bile belli olmayan, hayali birtakım kültür merkezleri olduğunu ve kâğıt üzerinde kaldıklarını; kendi bakanlığı döneminde 11 adet kültür merkezinin Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yapılmasının planlandığı, temellerinin atıldığı ve tamamlandığını belirterek eleştirilere gerekli açıklamaları yapmıştır⁷³. Bunun gibi daha birçok konuda Kışlalı'nın Bakanlık dönemi icraatları çeşitli eleştirilere maruz kalsa da Kışlalı Meclisin çeşitli oturumlarında gerekli açıklamaları yaparak tepkileri önlemeye çalışmıştır.

Sonuç

Ahmet Taner Kışlalı, Türkiye'nin saygın akademisyenlerinden ve düşün insanlarından biridir. Kariyerinde önemli işlere imza atmış ve birçok eser vermiştir. 1977 yılında Milletvekili seçilen Kışlalı, 42. Cumhuriyet Hükümeti'nde Kültür Bakanı olarak yer almış ve söz konusu bakanlık müstakil hale getirilmiştir. Ahmet Taner Kışlalı'nın Kültür Bakanlığı döneminde Türkiye'de önemli işler yapılmıştır. Haldun Taner, Kışlalı'nın bakanlığını şöyle özetlemektedir: *"kültür politikası sorununu gereğince önemsemi. Bunun saptanması işini de yeni bir güce, bizatihi yurdun sanat ve kültür adamlarına yükledi. Onların yüzde seksenini seferber etti."*⁷⁴. Çeşitli gösterilerin, sergilerin, yarışmaların, festivallerin çokça düzenlendiği Kışlalı'nın iki yıla yakın süren Kültür Bakanlığı döneminde ulusal, demokratik ve halkçı bir kültür siyasetinin oluşturulması en temel hedef olarak görülmüştür. Tarihi ve kültürel dokulara, sanata ve sanatçıya büyük önem verilen Kışlalı'nın Bakanlığı döneminde; bilim adamları, aydınlar ve sanatçılar tarafından aylarca süren çalışmaların bir sonucu olarak "Kültür Siyaseti" hazırlanmıştır. Bakanlığın izlediği bu kültür siyasetinin sonraki hükümet dönemlerinde de benimsenerek kalıcı ve sürekli hale getirilmesi amaçlanmışsa da sonraki iktidar dönemlerinde birkaç uygulama dışında göz ardı edildiği görülmektedir. DÖSİMM gibi Toplu Yazmalar Kataloğu gibi bazı proje ve uygulamalar günümüzde de varlığını devam ettirmekte ise de Kültür Bakanlığı'nın kültür siyaseti 42. Cumhuriyet Hükümeti'yle sınırlı kalmıştır.

72 Millet Meclisi Tutanak Dergisi, D:5, C 10, 50. Birleşim (12.02.1979), s.554-557.

73 Millet Meclisi Tutanak Dergisi, D:5, C 10, 59. Birleşim (21.02.1979), s.631.

74 Haldun Taner, "Yıl Biterken", Milliyet, 31.12.1978.

Ahmet Taner Kışlalı döneminde izlenen “ulusal, demokratik, halkçı kültür siyaseti Marksist, Leninist⁷⁵ olarak tepki görmüş ve Ulusal Kültür Dergisi'nin içeriği de eleştirilerle karşılaşmıştır⁷⁶. Kışlalı'nın Kültür Bakanlığı'nda kaldığı 22 aylık dönemle ilgili karşılaştığı tepkilerden bir tanesi de İslam'ı Kültür Bakanlığından kovduğu iddiaları olmuştur. Kışlalı 22 aylık hükümet döneminde milliyetçiliğin gereklerini yerine getirdikleri gibi İslam'ın kültürel yanıyla da ilgili gerekenlerin yapıldığını ve İslam'ın ya da kutsal inançların bir sömürü aracı olarak kullanılmadığını belirtmiştir⁷⁷.

Kısaca Ahmet Taner Kışlalı hem kitapları, çeşitli gazete ve dergilerdeki yazıları ve düşünceleriyle hem de Kültür Bakanlığı dönemindeki gerçekleştirmiş olduğu icraatlarıyla adından sıkça söz ettirmeyi başarmış bir siyasetçi ve düşün insanı olarak ülkemizin unutulmayan değerleri arasındaki yerini almıştır.

75 Millet Meclisi Tutanak Dergisi, D:5, C 10, 59. Birleşim (21.02.1979), s.629.

76 Millet Meclisi Tutanak Dergisi, D:5, C 10, 59. Birleşim (21.02.1979), s.630.

77 Millet Meclisi Tutanak Dergisi, D:5, C 14, 49. Birleşim (21.02.1980), s.534.

KAYNAKÇA

I. Arşiv Kaynakları

Başkanlık Cumhuriyet Arşivi (BCA):

Fon: 30-18-1-2, Yer: 376-187-15

Fon: 30-18-1-2, Yer: 376-168-6

Fon: 30-18-1-2, Yer: 376-186-16

Fon: 30-18-1-2, Yer: 371-109-1

II. Resmi Yayınlar

Millet Meclisi Tutanak Dergisi

III. Süreli Yayınlar

Cumhuriyet

Milliyet

IV. Kitap ve Makaleler

AKSOY, Yahya, "Kışlalı Dönemi Kültür Bakanlığı", *Son Söz Gazetesi*, 13 Şubat 2017, <http://sonsoz.com.tr/kislali-donemi-kultur-bakanligi/>. E.T. 14.02.2021.

GÖZCÜ, Alev, *Tarih Yaşanmış Hayattır Şerafettin Turan İle Söyleşi*, Şenocak Yayınları, İzmir, 2008.

GÖZCÜ, Alev - ÇAKMAK, Fevzi, "Hasan Ali Yücel'den Türk-İslam Sentezine Cumhuriyetin Kültür Politikaları", *Aramızdan Ayrılışının 50. Yılında Hasan Ali Yücel'den Günümüze Eğitim, Bilim, Kültür Politikaları Sempozyumu*, 25-26 Şubat 2011, İzmir, ss.281-293.

GÜVENÇ, Bozkurt - ŞAYLAN, Gencay - TEKELİ, İlhan - TURAN, Şerafettin, *Türk- İslam Sentezi*, Sarmal Yayınevi, Ankara, 1988.

<https://www.ahmettanerkislali.com/> E.T. 27.02.2021.

<http://www.dosimm.gov.tr/hakkimizda>. E.T. 14.02.2021.

KANTARCIOĞLU, Selçuk, *Türkiye Cumhuriyeti Hükümet Programlarında Kültür*, 3. Baskı, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1998.

KILIÇ, L. Doğan, "Basın Kartları ve Mesleği Savunmak", *BirGün Gazetesi*, 01.02.2020, <https://www.birgun.net/haber/basin-kartlari-ve-meslegi-savunmak-286261> E.T. 25.02.2021.

KIŞLALI, Ahmet Taner, *Siyasal Sistemler –Siyasal Çatışma ve Uzlaşma*, İmge Kitabevi, Ankara, 2006.

KIŞLALI, Ahmet Taner, "Ulusal Demokratik Halkçı Kültür Siyaseti", *Ulusal Kültür*, Yıl 1, Sayı 1, Temmuz 1978, Kültür Bakanlığı, Ankara, 1978.

Kültür Bakanlığının "Kültür Siyaseti", Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1979.

TANER, Haldun, "Kültürü Sağlam Yörüneye Oturtmak", *Milliyet*, 29.01.1978.

TANER, Haldun, "Yıl Biterken", *Milliyet*, 31.12.1978.

TBMM Albümü 1920-2010 2. Cilt, TBMM Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü Bakanlıklar, Ankara.

"Türk Kültür, Sanat ve Yazın Dünyasından Haberler", *Ulusal Kültür*, Yıl 1, Sayı 1, Temmuz 1978, Kültür Bakanlığı, Ankara, 1978.

Extended Abstract

Ahmet Taner Kışlalı, distinguished through his published articles in Cumhuriyet and Milliyet newspapers, and Nokta and Yankı magazines, and renowned for his contemporary interpretations on Kemalism besides his academic career, is one of the important intellectuals of our country. In 1977, Kışlalı began his political career when he was elected as İzmir congressman from Republican People's Party; he held office as the Minister of Culture between the dates of January 5th, 1978 - November 12th, 1979, during the 42nd Government term in which Bülent Ecevit held the office of Prime Minister (III. Ecevit Government), and he thrived as a politician who realized deeds of the utmost importance. Ahmet Taner Kışlalı lost his life as a result of a bomb assassination attack that took place in front of his house on 10.21.1999, and the perpetrators are still at large. Ahmet Taner Kışlalı held office as the Minister of Culture during the term when the Ministry of Culture operated as an individual organ; and by way of his national, democratic and populist cultural policy objectives he undersigned overarching projects. According to Kışlalı who administered a cultural policy in accordance with Ecevit Government program, a national cultural policy should not be based on class and must be restored to an unwavering regulation regardless of the changing political power. Within this perspective, Kışlalı in his term of Minister of Culture imposed the task of constituting a durable and sustainable cultural policy even though the governments change as the supreme goal of the ministry. Within this scope, a cultural program was written by virtue of months long meetings and hard work put together by many scholar, artist and intellectuals. In the relevant text mentioned as cultural policy, the answers to the following questions as what culture is, what is considered as the national culture, how it would be compiled, how it would be preserved, how it would be cultivated and what could be done in this field were presented in detail. However, this cultural program was ignored in the periods of the succeeding governments. In Kışlalı's term as the Minister of Culture which lasted approximately two years, a special effort was put to effect to ensure art to become prevalent in society.

In accordance with the importance given to arts and artists, certain steps are taken in favor of the growth of theater, opera and ballet. On 06.19.1979, DÖSİMM (Revenue Assets Management Central Directorate) was founded for the purpose of contributing the investments of culture and art from the revenues

of museum, archeological site, theater, opera and ballet, symphony orchestras and choirs. In Kışlalı's term as the Minister of Culture, a magazine called *Ulusal Kültür* (National Culture) was issued to be published every quarter by the Ministry. Six issues of the magazine were published which aimed to publish articles in the form of research, survey, essay and critical reviews. The magazine was subjected to various criticism about the aforementioned contents which provided in every subject related to culture such as novel, theater, arts, sports, language and woman. In Kışlalı's term as the Minister of Culture, another strive was to autonomize the institutions where the cultural programs were to put into practice. In accordance with that, a Cinema Institute was founded. In Kışlalı's term as the Minister of Culture during which the protection of ancient artifacts also had been given prominence, the artifacts qualified as historical found in Ankara, İstanbul, Bursa, Bilecik, İzmir, Mardin, Trabzon, Kütahya, Antalya, Çanakkale and Konya were determined by the Ancient Artifacts and Monuments Superior Council and enclosed in the list of the artifacts that should be protected. Some of the architectures remaining before the Republic Period such as Yıldız Sarayı (Yıldız Palace) and some belonging to the Republic Period were also affiliated with the Ministry of Culture, thus this cultural heritage was aimed to be passed on to the future centuries. Moreover, the Museum of Turkish-Islamic Arts was restored and arranged for opening. On the other hand, a Project called Union Catalogue of Manuscripts (TÜYATOK) aimed to catalogue the manuscripts dating back to Seljuk and Ottoman Empires and written in Arabic letters which were dispersed to various libraries was brought into action. In Kışlalı's term of office, the cultural development became an objective and cultural centers were planned to be established in various provinces and regions. Especially, the insufficiencies that were present in Eastern Anatolia and Southeastern Anatolia were taken account and the establishment of the cultural centers were given weight in these areas. Furthermore, the Ministry paid great attention to those cultural centers to have departments such as laboratory, photographer's studio, library, book borrowing service, meeting hall, exhibition hall. Besides all, in Kışlalı's term of office, various projects were carried out to introduce Turkish culture in abroad.

In this respect, Kışlalı himself visited many countries to evoke cultural interaction. In Kışlalı's term of office, the Ministry of Culture held many conventions, symposium and art festivals. Moreover, events such as various ballet shows, painting and sculpture exhibitions, concerts, poetry nights, painting and comic contests, book campaigns were organized in great number. 6th International İstanbul Festival, 15th Antalya International Art Festival, 5th International Nasreddin Hoca Festival and Comic Contest, 1st Cinema Convention, Symposiums on author rights and children's theater were among these events. Despite all these developments and activities took place during Ahmet Kışlalı's term as the Minister of Culture, criticism towards the policies

and activities of the Ministry were often verbalized in Grand National Assembly. Moreover, a motion was submitted to Speaker's Office regarding an investigation to be opened on Minister of Culture Ahmet Taner Kışlalı with the allegation of corrupting Turkish culture and language with his attitude and behaviors. However, Kışlalı answered the presented allegations himself from the Assembly podium providing examples of his deeds during the term he held office to the criticism and reactions raised against him. Ahmet Taner Kışlalı, gathering the attention for most of the time by his various newspaper and magazine articles and his thoughts, earned his place among the cherished people of value of our country as a politician who achieved to have his name pronounced often thanks to all these deeds he carried on during his office term as the Minister of Culture.